

РЕЦЕНЗИЈА

**НА РАКОПИСОТ „ФАРМАЦЕВТСКА ТЕХНОЛОГИЈА 2“ - СКРИПТА
ОД ПРОФ. Д-Р БИСТРА АНГЕЛОВСКА, ДОЦ. Д-Р ЕЛЕНА ДРАКАЛСКА-
СЕРСЕМОВА И ДОЦ. Д-Р АЛЕКСАНДАР ЦВЕТКОВСКИ, ФАКУЛТЕТ ЗА
МЕДИЦИНСКИ НАУКИ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП**

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, како и Одлуката бр. 2002-96/26 од 221. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки, одржана на 24.4.2019 година, за изготвување на рецензија за приложениот ракопис „ФАРМАЦЕВТСКА ТЕХНОЛОГИЈА 2“ - СКРИПТА од авторите проф. д-р Бистра Ангеловска, доц. д-р Елена Дракалска-Серсемова и доц. д-р Александар Цветковски, наменет за студентите на фармација на прв циклус студии на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, избрани се рецензентите:

- д-р Емилија Јаневиќ-Ивановска, редовен професор, Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип;
- д-р Биљана Ѓорѓеска, редовен професор, Факултет за медицински науки, Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип.

По разгледувањето на ракописот, до Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, како рецензенти го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Предложената скрипта од проф. д-р Бистра Ангеловска и доц. д-р Елена Дракалска-Серсемова и доц. д-р Александар Цветковски со наслов „ФАРМАЦЕВТСКА ТЕХНОЛОГИЈА 2“ како интерна скрипта за објавување во електронска форма на веб-страницата од Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип е наменета за предметот Фармацевтска технологија 2, што се слуша во шестиот семестар, на студиската програма Фармација, на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип со неделен фонд на часови од 3 + 3 + 1.

Податоци за обемот на ракописот: Понудениот ракопис на проф. д-р Бистра Ангеловска и доц. д-р Елена Дракалска-Серсемова и доц. д-р Александар Цветковски е подготвен според предвидената програма и ја опфаќа наставната материја по предметот Фармацевтска технологија 2. Ракописот има вкупно 108 страници (A4 формат, со големината на фонтот Arial 11, regular, единечен проред). Покрај текстот, оваа скрипта содржи и 64 слики и 7 табели за полесно визуелно совладување на наставната содржина. Скриптата е поделена на 8 поглавја. Во однос на обемот ги задоволува основните критериуми за објавување на рецензирана интерна скрипта во електронска форма според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Потребата од создавање на вакво учебно помагало – скрипта е во релација со недостигот на соодветен наставен материјал по предметот Фармацевтска технологија 2. Паралелно со неа беше оформен и практикум, што студентите ќе можат да го користат за добивање на практични искуства од оваа област.

Краток опис на содржината: Содржината на скриптата е поделена на 8 главни поглавја и неколку поднаслови за попрегледно следење на наставната материја. При изработката на овој труд авторите консултирале бројни библиографски единици што се однесуваат на современите приоди и достигнувања. Истите претставуваат релевантни научни извори, но и литература за понатамошно проширување на сознанијата од областа на фармацевтската технологија.

На почетокот е дадена содржината што го олеснува следењето на понудениот материјал. Со кус предговор, авторите ги воведуваат студентите во основната содржина на скриптата, потоа следи детална програма по курсот Фармацевтска технологија 2, а на крајот е дадена листа на референци или библиографија (користена литература). Содржината што се презентира во оваа интерна скрипта е систематизирана во следниве поглавја:

Тема бр. 1. Суспензии - Првото поглавје е поделено на 13 поднаслови што се однесуваат на суспензиите како полидисперзни системи. Во овој дел е извршена целосна евалуација на суспензиите, почнувајќи од опис, начин на стабилизирање, изработка и фармацевтско-технолошки испитувања.

Тема бр. 2. Емулзии - Втората тема се однесува на емулзиите како нестабилни дисперзни системи. Поделена е на 11 поднаслови во кои се опфатени видовите емулгатори што се користат за стабилизација, начинот на изработка и опремата што се користи за иста цел. Исто така, наброени се методите за процена на стабилноста на емулзиите и начинот на испитување на истите.

Тема бр. 3. Полуцврсти препарати за примена на кожа - Третото поглавје започнува со анатомско-физиолошките особини на кожата и можностите за оптимизирање на перкутаната апсорпција. Во оваа тема се обработени општите карактеристики на полуцврстите препарати, подлогите што генерално се употребуваат за формулација и фармацевтско-технолошките испитувања. Во овој дел е направена и целосна евалуација на мастите и кремите како полуцврсти препарати.

Тема бр. 4. Гелови - Во четвртото поглавје од предложениот текст, детално се обработени геловите како полуцврсти препарати, наведени се основните компоненти, карактеризирани се средствата за гелирање и начинот на изработка. Во одвоени поднаслови се опфатени фармацевтско-технолошките испитувања, предности на геловите и нивна употреба.

Тема бр. 5. Пастии - Петтата тема се однесува на пастите како полуцврсти фармацевтски дозирани форми, опремата која најчесто се користи за изработка на пастите и фармацевтско-технолошките испитувања. Во ова поглавје табеларно се претставени и детално се карактеризирани конзервансите и антиоксидансите што се употребуваат за спречување на микробиолошка контаминација и одржување на стабилност на полуцврстите фармацевтски дозирани форми.

Тема бр. 6. Индустриско производство на полуцврсти ФДФ - Шестото поглавје е фокусирано врз индустриското производство на полуцврстите фармацевтски дозирани форми. Опишана е основната опрема што генерално се употребува и наведени се предностите и недостатоците на истата.

Тема бр. 7. Амбалажа и пакување - Во седмото поглавје од предложениот текст авторите ги обработуваат амбалажите и пакувањата на полуцврстите фармацевтски дозирани форми при индустриско пакување во серии. Потенцирани се информациите што мора да ги содржи примарната амбалажа и илустрирани се машините за индустриско полнење.

Тема бр. 8. Испитување на полуцврстите препарати за примена на кожа - Осмата глава е составена од 12 поднаслови. Детално се евалуирани најчестите испитувања што се однесуваат на полуцврстите препарати, почнувајќи од органолептичките својства, мерење на конзистенцијата и реолошките особини на препаратот. Понатаму, опишани се методите за испитување на способноста за размачкување со помош на екстензиометар и илустративно прикажани. Исто така, објаснет е начинот на одредување на рН вредноста, испитувањето на микробиолошкиот квалитет согласно со Европската фармакопеја и обработен е начинот на одредување на концентрацијата на ослободена активна супстанца преку Франц дифузиона клетка.

На крајот од скриптата се презентирани литературните податоци, извори и цитати, што авторите ги користеле при создавањето на ракописот за скрипта. Присуството на голем број слики, како и едноставниот стил на презентација на специфичната стручна материја овозможува на лесен, разбирлив и концизен начин да се совладаат и научат теоретските елементи по предметот Фармацевтска технологија 2.

Како што потенцираат и авторите во предговорот, оваа скрипта е подготвена со цел да им помогне на студентите во совладување на предвидениот материјал. Секако, за одредени прашања се препорачува и користење на литературата која е претставена на крајот од текстот, а која послужила во подготвување на скриптата.

ЗАКЛУЧОК

При презентирањето на материјата од областа на фармацевтската технологија, авторите на овој труд применуваат современи начела и принципи и од методски и од методолошки аспект. Тематските содржини се елаборирани системски, децидно и прегледно што ќе овозможи лесно, концизно и едноставно совладување на теоретските содржини по предметот Фармацевтска технологија 2. Скриптата претставува значајно учебно помагало, посебно ако се земе предвид дека досега нема објавена комплетна скрипта по Фармацевтска технологија 2 на македонски јазик. Секако, скриптата е еднакво корисна и за веќе дипломираните студенти, како прирачник за брзо повторување и потсетување на претходно наученото.

Од горнаведеното може да се заклучи дека трудот со наслов „Фармацевтска технологија 2“ од проф. д-р Бистра Ангеловска, доц. д-р Елена Дракалска-Серсемова и доц. д-р Александар Цветковски ги задоволува основните критериуми за објавување во форма на рецензирана интерна скрипта. Поради тоа, како членови на Рецензентската комисија со задоволство им предлагаме на членовите на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки во Штип да го прифатат овој труд за објавување како електронска интерна скрипта на веб-страницата во е-библиотеката на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Емилија Јаневиќ-Ивановска, редовен професор, с.р.
Д-р Биљана Ѓорѓеска, редовен професор, с.р.